

Міністерство освіти і науки України
Білоцерківський національний аграрний університет
Дебреценський університет (Угорщина)
Європейський інститут ім. М.Коперніка Університету економіки в Бидгощі (Польща)
Інститут Конфуція Київського національного лінгвістичного університету
Університет Савуа-Мон Блан (Франція)
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Національний університет харчових технологій
Рівненський державний гуманітарний університет
Маріупольський державний університет
Криворізький державний педагогічний університет
Міжнародна перекладацька компанія Translatel
Федерація обмінів «Франція-Україна»
Бюро перекладів «АДМІРАЛ»

З Б І Р Н И К   М А Т Е Р І А Л І В

IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ

**«Актуальні питання інтернаціоналізації
вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий
та психолого-педагогічний аспекти»**
(електронне видання)

23-24 березня 2023 року

Біла Церква –2023

Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий та психолого-педагогічний аспекти: матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Біла Церква, 23-24 березня 2023 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2023. – 176 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р. екон. наук, професор, ректор БНАУ.

Варченко О.М., д-р. екон. наук, професор, проректор з наукової та інноваційної діяльності БНАУ.

Димань Т.М., д-р. с.-г. наук, професор, проректор з освітньої, виховної та міжнародної діяльності БНАУ.

Зубченко В.В., канд. екон. наук, начальник відділу навчально-методичної та виховної роботи БНАУ.

Ковальчук І.В., канд. юрид. наук, декан соціально-гуманітарного факультету БНАУ.

Ігнатенко В.Д., канд. пед. наук, доцент, зав. кафедри романо-германської філології та перекладу БНАУ.

Цвид-Гром О.П., канд. філол. наук, доцент, зав. кафедри іноземних мов БНАУ.

Боньковський О.А., начальник відділу зовнішньоекономічної та інвестиційної діяльності БНАУ.

Любимова Ю.С., канд. філол. наук, доцент, директор Інституту Конфуція КНЛУ.

Олешко О.Г., канд. с.-г. наук, начальник редакційно-видавничого відділу БНАУ.

Збірник містить матеріали учасників IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий та психолого-педагогічний аспекти», що присвячені висвітленню широкого кола питань, які стосуються інтернаціоналізації вищої освіти.

Автори несуть відповідальність за достовірність фактів, цитат, посилань на літературні джерела та вживання власних імен.

<https://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/27>

ЗМІСТ

Секція 1. Сучасні вектори розвитку перекладацької діяльності в умовах інтернаціоналізації вищої освіти

Ігнатенко В.Д. ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЙ ПЕРЕКЛАДУ.....	7
Михайленко О.О. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ НАУКОВОГО ПЕРЕКЛАДУ: ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ НАПРЯМ	9
Тарасюк А.М. RENDERING STYLISTIC PECULIARITIES OF SYNTACTIC CONSRUCTIONS IN JANE AUSTEN'S PROSE IN UKRAINIAN TRANSLATIONS.....	11
Береговенко Н.С. СУБ'ЄКТИВНЕ ВИРАЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ ОЦІНКИ В СЕРЕДНЬО-АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ (НА МАТЕРІАЛІ «КЕНТЕРБЕРІЙСЬКИХ ОПОВІДЕЙ» ДЖЕФФРІ ЧОСЕРА).....	15
Глінкін А.С., Федоряка Л.Д. ВІДТВОРЕННЯ МЕТАФОР В УКРАЇНОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ Ф.С. ФІЦДЖЕРАЛЬДА «ВЕЛИКИЙ ГЕТСБІ».....	18
Пилипенко І.О. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТИЧНОГО СЛЕНГУ	21
Гулісва Д. О., Байдалова Д. О. ГЕНДЕРНО-МАРКОВАНІ І ГЕНДЕРНО-НЕЙТРАЛЬНІ ОДИНИЦІ У ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ.....	23
Sovhar O.M. ON SPECIFICS OF MILITARY INTERPRETERS/TRANSLATORS TRAINING.....	27
Демченко Н.С. НЕОЛОГІЗМИ: ВПЛИВ НОВИХ СЛІВ НА МОВУ.....	30
Чернищук Ю.І. ФРАЗЕОЛОГІЗМ У СУЧАСНОМУ МОВЛЕННЄВМУ ПРОСТОРІ.....	33
Захарова Н.О. МІЖМОВНА ОМОНІМІЯ В АНГЛО-ФРАНЦУЗЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ.....	35
Філінський В.Ю. НЕОЛОГІЗМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.....	38

Секція 2. Професійно-орієнтоване навчання іноземних мов і культур

в умовах міжнародної академічної мобільності: педагогічні та психологічні аспекти

Цвид-Гром О.П. МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ВІЙНИ....	41
Sovhar H. THE IMPORTANCE OF INTERCULTURAL COMMUNICATION FOR GLOBALIZATION OF EDUCATION.....	43
Мельник Л.М., Грек І.М. РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «ФІЛОСОФІЯ».....	45
Ордіна Л.Л. СОЦІОКУЛЬТУРНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ФІЛОЛОГА-ПЕРЕКЛАДАЧА ЗАСОБАМИ НАРОДНОЇ ПЕДАГОГІКИ.....	47
Мельченко О.В. ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	49
Gronier T. L'ENSEIGNEMENT D'UNE LANGUE VIVANTE : APPROCHE INTERDISCIPLINAIRE.....	52
Майер Н.В. ШЛЯХИ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ.....	55
Марчук В.В., Хом'як О. А. СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ РІЗНИХ ВИДІВ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ.....	57

Резнік В.Г., Носенко М.М. КОГНІТИВНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ НІМЕЦЬКОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ.....	59
Перова О.С., Гулієва Д.О. ПОЛІЛІНГВІЗМ ЯК РЕЗУЛЬТАТ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР В УМОВАХ МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ.....	61
Duchenko A.V. PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF THE ACADEMIC GROUP REGARDING THE FORMATION OF PROFESSIONAL CULTURE OF FUTURE ENGLISH TEACHERS.....	63
Рейда О.А. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА АКАДЕМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ.....	65
Столбецька С.Б. КОНТЕКСТНО-ОРІЄНТОВАНЕ ВИКЛАДАННЯ ГРАМАТИКИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ.....	68
Саливоненко А. О. КОГНІТИВНА ЛІНГВІСТИКА В КИТАЇ: НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ.....	70
Біліченко А.М. ВИВЧЕННЯ АГРАРНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В КУРСІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ.....	72
Врубель Г.Ф. ВИКОРИСТАННЯ РІЗНОМАНІТНИХ ПІДХОДІВ ЯК МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	75
Камінська С.В. КОГНІТИВНО-ГНОСТИЧНИЙ КРИТЕРІЙ ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МОРСЬКОГО ТРАНСПОРТУ....	78
Бойко Г.А. РОЗВИТОК КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОМУ ЧИТАННІ СТУДЕНТІВ ІНЖЕНЕРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	80
Хомчук О.П. ПОДОЛАННЯ СТРЕСУ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ В ЮНАЦЬКОМУ ВІСІ.....	81
Духняк І. В. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКОЇ) СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ФАХОВИХ КОЛЕДЖІВ В УМОВАХ МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ.....	83
Грищенко І.В., Арістова Н.О. УВЕДЕННЯ МІЛІТАРНОЇ ЛЕКСИКИ НА ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗВО.....	87
Секція 3. Актуальні проблеми викладання української мови як іноземної у контексті інтернаціоналізації вищої освіти	
Молошна М.С., Гулієва Д.О. ДІАЛЕКТИЗМ ЯК АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМЦЯМИ.....	89
Карпенко С.Д. МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО КАЗКОЗНАВСТВА.....	91
Линчак І.М. МОВА-ПОСЕРЕДНИК ТА ЇЇ РОЛЬ ПРИ ВИКЛАДАННІ УМІ.....	93
Секція 4. Проблеми правового регулювання питань інтернаціоналізації вищої освіти в Україні	
Ковальчук І.В. ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ВИВЧЕННЯ КУРСУ ІТ ПРАВА.....	96
Бровко Н.І. ПІДВИЩЕННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН В ПРОЦЕСІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	98

ЧЕРНИЦУК Ю.І., асистент кафедри романо-германської філології та перекладу
Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква, Україна

ФРАЗЕОЛОГІЗМ У СУЧАСНОМУ МОВЛЕННЄВОМУ ПРОСТОРІ

Стаття присвячена дослідженню фразеологічних одиниць, а також способам їх перекладу українською мовою. Розглянуто основні методи та способи перекладу фразеологізмів. Було зроблено спробу визначити: наскільки передача змісту фразеологізмів при перекладі є важким завданням. Способи перекладу залежать від особливостей самих фразеологічних одиниць, які перекладач має розпізнати та вміти передати їх значення, яскравість та настрій.

Ключові слова: фразеологізми, фразеологічний зворот, фразеологічний аналог, контекстуальна заміна, фразеологічний еквівалент, калькування фразеологічних одиниць

Проблему перекладу фразеологізмів активно досліджувало багато науковців.

Якими неодноразово зазначалося, що їх недоречно або неправильно використання робить мову не тільки убогою, але й стилістично неграмотною. Доречно зазначити, що саме фразеологізми оживляють і прикрашають як усне мовлення, так і літературні твори.

Фразеологізм або фразеологічний зворот – це стійке поєднання слів, яке виконують роль єдиної лексичної одиниці та можна легко замінити одним словом. Слова з яких складається той чи інший фразеологізм часто втрачають своє пряме лексичне значення – повністю або частково. І як наслідок цього – значення фразеологічного обороту не є сумою значень що входять до його складу слів.

Основні способи перекладу фразеологічних одиниць – це фразеологічний еквівалент, фразеологічний аналог, калькування, описовий переклад, контекстуальна заміна.

Фразеологічний еквівалент, тобто передача фразеологізма фразеологізмом, – є найкращим способом. Він можливий тоді, коли англійська та українська мови запозичили фразеологічний зворот з інших мов (найчастіше класичних): *Strike while the iron is hot.* – Куй залізо, поки гаряче.

Науковці виділяють два основні шляхи перекладу стійких словосполучень: фразеологічний та нефразеологічний. Фразеологічний прийом включає в себе переклад за допомогою еквівалента та переклад за допомогою аналога. Серед нефразеологічних прийомів перекладу розповсюдженими є калькування, описовий переклад та контекстуальна заміна.

Виділяють такі основні способи перекладу фразеологічних одиниць:

1. Фразеологічний еквівалент. Такі образні фразеологічні одиниці в рідній мові, які повністю відповідають по змісту якому-небудь англійському фразеологізму і які базуються на одному з ним образі перекладаються за допомогою еквівалентів (інтернаціональні вирази, які несуть біблійно-міфологічний чи літературний характер): *An old dog will learn no new tricks.* – Старого пса новим фокусам не навчиш.

2. Фразеологічні аналоги. Кількість образних фразеологічних одиниць, які співпадають по змісту та образності в англійській та рідній мовах, порівняно невелика. Значно частіше перекладачеві треба використовувати український фразеологізм, аналогічний по змісту англійському, але, який базується на іншому образі, як наприклад: *Absence makes the heart grow fonder* – Відстань посилює почуття. *A friend in need is a friend in deed* – Пригорітавлихугодинупізнаєшвірнулюдину.

3. Дослівний переклад (калькування) фразеологічних одиниць. Іноді перекладач, намагаючись зберегти образність оригіналу при перекладі фразеологізму, який немає ні еквіваленту, ні аналогу в рідній мові, вдається до дослівної передачі образу в іноземній фразеології. Такий спосіб може бути застосований в тому випадку, якщо в результаті калькування отримуємо вираз, образність якого легко сприймається українським читачем та не створює враження непридатності загальноприйнятими нормами української мови. Іноді при дослівному перекладі англійського фразеологізму використовують вставні слова: як говориться, як кажуть; ніби підкреслюючи цим, що іноземна мова приведена дослівно. Дослівний переклад не є фразеологічним перекладом, бо він не використовує готові фразеологічні одиниці, які є у мові перекладу, а кожного разу створює новий образний зворот, чужий рідній мові, хоча зрозумілий: *What is sauce for the goose is the sauce for the gander*. – Що для гуски приправа, те й до гусака приправа.

4. Описовий переклад. Якщо англійський фразеологізм не має в рідній мові еквіваленту або аналогу, а дослівний переклад міг би привести до малозрозумілого буквалізму, перекладачеві необхідно відмовитись від передачі образності та використовувати описовий переклад – з поясненням змісту фразеологічної одиниці за допомогою вільного сполучення слів: *One man's meat is another man's poison*. – Про смаки не сперечаються.

5. Контекстуальні заміни при перекладі полягають в тому, що перекладач намагається знайти таку українську ФО, яка хоча і не відповідає по значенню англійському еквіваленту, але з достатньою точністю передає його зміст у даному конкретному контексті: *You can take a horse to the water, but you cannot make him drink*. – Силою не будеш милою.// Силою колодязь копати – води не пити. *Ask no questions and you will be told no lies* – Багатознатибудеш, швидкопостарієш.

Передача при перекладі фразеологічних одиниць є дуже важливим та важким завданням. Без знання фразеології не можна оцінити яскравість та виразність мови, не можна зрозуміти побут народу іншої країни та їхні настрої і саму культуру. При невірному розумінні фразеологічної одиниці при перекладі можна цілком змінити сенс написаного та не передати гру слів чи жарт написаного.

Спираючись на дослідження можна зробити такі висновки, що існує два основні шляхи перекладу стійких словосполучень: фразеологічний та нефразеологічний. Фразеологічний прийом включає в себе переклад з допомогою еквівалентів чи аналогів. Отже, існують такі способи перекладу фразеологічних одиниць як: фразеологічний еквівалент, аналог, описовий переклад, контекстуальна заміна та калькування. Отож, вибір того чи іншого перекладу залежить від

особливостей фразеологічних одиниць, які перекладач має розпізнати, зрозуміти та передати їх настрій, яскравість та значення.

Список використаних джерел

1. Зорівчак, Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія (на матеріалі перекладів творів української літератури англійською мовою) [Текст] / Р. П. Зорівчак. – Л. : Вид-во Львів. 1989. – 216 с.
2. Личук, М. І., Шинкарук, В.Д., Ступені фразеологізації речень [Текст]: (монографія) / М. І. Личук, В.Д. Шинкарук. – Чернівці: “Рута”, 2001. – 135 с.
3. Основні шляхи перекладу англійських фразеологізмів. [Електронний ресурс] / режим доступу: <http://int-konf.org/konf052013/322-gomzyakova-o-yu-osnovn-shlyahi-perekladu-anglyskih-frazeologzmv.html>
4. Фразеологізми. [Електронний ресурс] / режим доступу: <http://verano.rv.ua/navchannya/frazeologizmi-shho-take-frazeologizmi/>.

УДК 81’373.423:[811.111:811.131.1]’25

ЗАХАРОВА Н.О. канд. філол. наук, ст. викладач кафедри перекладу та слов’янської філології

Криворізький державний педагогічний університет, м. Кривий Ріг, Україна

МІЖМОВНА ОМОНІМІЯ В АНГЛО-ФРАНЦУЗЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Розглянуто проблему міжмовної омонімії при перекладі з англійської мови на французьку. Проаналізовано причини виникнення міжмовних омонімів, їхні види та відмінності.

Ключові слова: міжмовна омонімія, інтернаціональні слова, псевдоінтернаціоналізми, «фальшиві друзі» перекладача, англо-французький переклад.

У сучасному світі в умовах інтернаціоналізації і глобалізації перед перекладачами постають нові виклики. Зокрема виникає потреба у спеціалістах, які вільно володіли б не лише українською та англійською мовами, а ще однією європейською мовою, і могли би виконувати переклади в мовній парі, де представлено англійську та іншу європейську мову.

У даній роботі увагу зосереджено на проблемі англо-французького перекладу, а саме: явищі міжмовної омонімії, що часто стає причиною перекладацьких помилок. Міжмовними омонімами вважаються ті одиниці, що повністю збігаються або є подібними за формою вираження, але мають відмінні сигніфікати [4]. Основна (і найважливіша) частина міжмовної омонімії існує на лексичному рівні – у категорії міжмовних лексичних омонімів.

Виділяють два способи пояснення причин появи міжмовних омонімів: оказіональний збіг звучання в мовах, які не контактують; не випадкові збіги, зумовлені змінами в семантиці генетично близьких однокореневих слів. Природно, що між спорідненими та близькоспорідненими мовами міжмовних омонімів більше, ніж у мовах з віддаленою спорідненістю [4].